

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ

Ο ΚΑΝΤΗΛΑΝΑΦΤΗΣ

Ο Πλάτων Ροδοκανάκης, πού χάθηκε πρό 6 ετών, ό λεπτός και αισθητικός και ευαίσθητος αυτός λόγιος, πού έφυγε, νομίζει κανείς, από τόν κόσμον τούτον, γιατί ή ψυχή του ζητούσε κάτι πειό λεπτό και ευγενικό, από τις λυδαιότητες; και τις προστυχίες της εποχής μας, μεταβάς εις τόν Πήλιον, είχε γράψει τό κάτωθι κομμάτι, τό όποιον έμεινεν ανέκδοτον και τό όποιον στέλλω εις τό «Μπου- το» ως συνεργασίαν τού μακαρίτου φίλου, έστω και μετά θάνατον.

Τό κομμάτι αυτό είνε άπόσπασμα από μιιά σειρά «ιαξειδιωτικών Έντυπώσεων» τάς όποιάς έσκόπευε να γράψη, και ή όποια χυμέναι, τρόπον τινά, έν σχεδίω, δέν γνωρίζω τι άπέγειναν, ως δέν γνω- ρίζω τι άπέγειναν και 3-4 θαυμάσιες «ΐσθές» του, ως και τό έν σχεδίω δράμα του ό «Διγενής Άκριτάς», δράμα δυνα- τόν ως ό «Άγιος Δημήτριος», ως μου ήλιαν.

Επίσης δέν γνωρίζω τι γίνονται και πολλές σημειώσεις του από την «Ζωήν των Βυζαντινών» και κάτι θαυμάσιες πρωτότυπες, έπί τού θέματος αυτών, εικό- νες ξενουκαλλιτέχνου ή όποιες φοβόμαι μήπως και ή γιάψησαν.

Άπέθανεν μόνος και λιραριστός έδώ, μακράν τώνιδιών, και άγνωστον έν πρό- σεζε κανέναν τό χειρόγραφο του, να τό περιόσση.

Σ. Σταμ.

Πρωή-πρωή είχα ξυπνήσει. Μιά δροσιά ήγρη κατέβαινε από τις άκροκορφοδες τού Πηλίου, πού ό ήλιος τις έπασπάλιζε μέ σκόνη χρυσού. Τριαντάφυλλα ρόδινα, λές πώς είχαν ξεφυλλιστεί σταν ούρανό τό γαλάζιο, και γεράκια, μέ πόδια κίτρινα, έσπα- γονταν σταν άέρα βγάζοντας τήν άγρια κραυγή τού αίματος, πού άντηχούσε μέσ' στούς κάμπους.

Από τό παραθαλάσσιό της Πορταριάς, ή χωριατοπούλες έσκυ- βαν, μ' ένα πλάινο σατανί, για να ποτίσουν τόν όλοστρόγγυλο βασιλικό ή και καμμιιά θρανασία γρητή, από τις ροδόφυλλες σφαίρες τού άνθου της, καθιομένες βαρείες, έτοιμες για να πέ- σουν, από τις άκρες.

Βγήκαμε μέ τό γυνό τού κ. Άθανασάκη ένα νέο πολύ ευγε- νικό και άνεπτυγμένο και περνώντας από νερά και πραιοινάδες έλληνικές, έφθάσαμε κάτω από τό μεγάλο πλάτανο, πού άφίνει να ζετυλιγεται μέσα από τή ρίζα του, τό άσημένο σεντόνι τού νερού. Ένα κολλάδι από άρνάκια, κατακυλοούσε μέ προσοχή, σταν κατήφορο και κατέβηκε μέ τό σφρηγίσματα τού τομπάνη, ήθε καντά σταν όβρα τό παγωμένο, και τό στοματάκια πού ήθε- ρίζαν τό χορτάρι κάτω από τό φως τού φεγγαριού. τήν νύχτα, έρ- ροφούσαν τώρα ήσυχα ήσυχα, τό γαλαζίνιο νεράκι, τό άθωο όπως αυτά.

Ξεκινήσαμε πάλι, άνεβήκαμε πειό ψηλά άκόμη έκαθήσαμε κάτω από κασιανιές μέ κορμούς ίσιους και γιαιλιστερούς, κα- στανιές πού τό φύλλο τό χρώμα και ή σιά των μου ήθύμισαν τόν Άνατόλ Φρανς, όταν σταν «Κόκκινο Κρίνο» περιγράφει τό πρώτο χρώμα πού σκεπάζει τό βουνά της Φλωρεντίας, τό ό- ποια είνε ντυμένα μέ άγριοκασιανιές.

Έτσι άναβαίνοντας έφθάσαμε σταν μοναστήρι τού «Άϊ Γιάννη, άρχαίο και μεγάλο σέ κάποια χρόνια λησμονημένα, μέ τώρα γκρέμιο, παραμελημένο, έρημο. Μερικές κότες, ό παπάς, μιιά γάτα παρδαλή, ό καντηνλάμπης, οι κατάφορτες από κορδάλινες σφαίρες μικρούλικες κερασιές, και μιιά γρηιά μα- ροφόρα, αυτές είνε οι ψυχές πού ζουν εκεί έπάνω και κοιτώνται μέρα νύχτα άνάμεσα σταν σκουληκωφα- γωμένα κελλάια και σταν τοίχους τού μοναστηριού, όπου και πλάκες άνάλυφες βυζαντινές, δείχνουν άγιους, όσιες γυναίκες, και κάτι πολλαί φαντα- στικά μέ μάτια άνοιχτά, περιέργα, έξεταστικά.

Μας ήπόδεχθηκε ή παροικία όλόκληρη μ' ένα σωρό τιμές και μας έβγαλε ρακι και όπωρικά, κάτω από τή γρηιά κλωνιά. Έτσι είπάμε άμέσως σέ- σεις μέ τόν Ιερομόναχο, μιιά έλληνική κατατομή μέσα φωτισόεφανο βλακιάς.

Ο καντηνλάμπης όμως φαίνεται ότι «είχε διέλθει, όπως λένε διά πυρός και σιδήρου!» Τι φλואρία, τί άθυ- ροσομία γλεντζέδικη, σόβαν καλαμπορία, τί άνέκδοτα, πωπώ! Χαλασμός κόσμου τό διηγηματικό αυτουνοού τού άνθρώπου! Δέν μπόρω να άναφέρω έδώ πέρα τίποτε άλλο από την ιστο- ρία της «Ασπρης Κάλτσας, άν και για να αισθανθώ κανείς τήν έντύπωσι πού μας έκανε και τό γέλιο, πρέπει να βρισκεται σέ μοναστήρι ζήμερωμα και νύχη άπέναντί του σταν τόν sui ge- neris καντηνλάμπη όλο σκερσο, έξυπνάδα και νεύρα.

— «Ήμουνα τότες, όπως τού άδον σας παλληκάρη. Κόκκινος,

γερός, όλο φωτιά τό κορμί μου. Ήμπορούσα να φάω μιιά άρνά στην καθισιά μου και για κρασί να σάς πώ, ποτές μου δέν με- τρούσα πόσο έπινα. Τότες είχα μιιά γολέτα και καθώς πού θα ξέρετε εκείνα τό χρόνια πού οι μηχανές δέν μας έκαναν χαλί- στρες, τό καράβια έκαναν χρυσές δουλειές. Βρισκόμουνα σταν Τριέστι. Άπρίλι μίνα, και είχα τις τσέπες μου γεμάτες από παρ. Μόλις βγήκα δέω, μωρέ παιδιά μου, να σον και... (οίσουον και θαρρώ πως έρχεται ό παπάς και ξέρετε τι παμπόνηρος είνε; μπορεί να σέ καταλάβη από μακρυνά πως λές τέτοια πράματα. Σάματης και καλά αυτές είνε άθωα περιστερά. Καλά δέν τάπα;)

Μά τώρα τι τό λέω αυτά; μπας δέν είνε άν- θρωπος κι αυτός;

— Ή τήν «Ασπρη Κάλτσα μωρέ και άσε τόν παπα... να τος έφυγε... λέγε», τού λέμε μεϊς...

— Πάει να φέρη νερό... Πού λές λοιπόν, είδα μιιά από αυτές, πως της λένε; ξέρω γώ! «Μα- γδαλινές», σάν τό κρύο νερό.

— Έγώ μ' άνεβήκε όλο τό αίμα σταν πρσω- πό μου, και αση ζούπ! έρχεται κάθεται κοντά μου και να μη σάς πολυλογώ έπειτα από δύο μέρες δέν είχα λεπτό. Σου ήτανε μιιά ή άφιλό- τιμη. Τι να σου πώ, σου φορούσε μιιά κάλτσα άσπρη σάν τό γάλα, κ έβλεπες εκείνο τό πόδι χυτό, μωρέ τ' ήταν εκείνο!

— Οντας, εύχρσια πώω, μου λέει ό θεός μου «Μωρέ Νικόλα, τι γεννήκαν οι παράδες;»

— Μέσα σταν άσπρη κάλτσα κατασταλάζανε, τού λέω και τό κόβω λάσπη. Πεντάρα δέ μούμινε.

Από τότες γύρσα τήν Πόλι, τή Ρουμανία, και πήγα σταν Ρωσία, σταν πόλεμο της Κρημιάς είχα άλλο καράβι, όλα πύ- ραν κατά διαόλου, ή άσπρη κάλτσα τό ροφούσε είσαμε τό τελεν- ταιο μου λεπτό. Ναίσκε. Και τώρα να πού καπνίτσοα. Δόξα νύχη ό Θεός. Καλά πού βρέθηκε κι αυτό τό μοναστήρι τού «Άϊ Γιάννη και τρώγω ένα κομμάτι ψαμί. Μωρέ καλά πού τό θυμή- θηκα. Ήθελα να σάς ρωτήσω και τι, έοσις πού είστε και δια- βασημένοι θα ξέρετε. Δέ μου λέτε μωρέ παιδιά μου, αυτές ό «Άϊ Γιάννης, γιατί μου μοιάζει τόσο; Γόδμους αϊ τ'ς, γόδμους και γώ. Ρούχο δέν έχει να βάλη, θεόφταχος, πεινάσμένος, ζυπόλυ- τος. Μωρέ μπας και αυτές σταν νειάτα του ήτανε γλεντζές και τού τάφαγε ή άσπρη κάλτσα;

+ Πλάτων Ροδοκανάκης

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ ΕΙΣΙΣ ΒΕΤ

Η γυναίκα καταδικάζεται πολλές φορές για πράξεις, τις οποίες δύναται να διαπραξή άφόβως ένας άντρας και μάλιστα τίμιος.

Ο καλλοπισμός δέν είνε πράγμα άνάξιον μερίμνης για τήν γυ- ναίκα διότι δι' αυτού καθίσταται έργον τέχνης έμψυχον, άρκει μόνον ή γυναίκα να είνε τό στόλισμα τού στολισμού της.

Η όντως ευγενής δέσποινα έχει τούς αυτούς τρόπους και εις τό κομωατήριον και εις τήν αίθουσαν της, και συμπεριφέρεται έξ ίσου φιλοφρόνος και πρός τούς θεράποντας και πρός τούς ίσοτίμους αυτής.

Μιά μόνη ήπάρχει ευτυχία ή εκ της έκκληρώσεως τού κα- θήγοντος.

Μιά παρηγορία ή εκ της έργασίας.

Μιά άπόλαυσις: ή άπόλαυσις τού καλοού.

Η έλπις είνε βαθμιαία κούρασις ή όποια κατα- λήγει εις άπογοήτευσιν.

Είνε άρκετή ευτυχία τό να μπορη κανείς να εκτε- λέση μιιά καλή πράξι.

Ο άλλος κόσμος βλέπει σέ μας ευτυχίαν, τήν όποι- αν ήμεις ούτε αισθανόμεθα καν.

Μεγίστη ευτυχία και μεγίστη δυστυχία είνε τό να μη επιθυμη πλέον κανείς τίποτε σταν βίο του.

Η δυστυχία μπορεί να καταστήση υπερήφανο τόν άνθρωπο. Η όδύνη τόν καθιστά ταπεινόφρονα.

Μην εισαι υπερήφανος γιατί ύπέμεινες τήν δυστυχία σου, όταν δέν μπορείς να κάμης κι' άλλοιώς.

Κάρμεν Σούβα

